

Aan de voorzitter van Provinciale Staten  
t.a.v. de Statengriffie

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Ontwikkelagenda Cultuurveld 2022-2024	157511		

Middelburg, 16 juni 2022

Geachte voorzitter,

In december 2021 heeft u de Ontwikkelagenda Cultuurveld 2022-2024 als uitvoeringsprogramma onder de Omgevingsvisie ontvangen en besproken. Met de ontwikkelagenda kiezen wij voor een meer organisch proces, waarbij wij in een doorlopende dialoog met het cultuurveld en medeoverheden inzetten op een meer toekomstbestendige cultuursector. Daarbij staat de intrinsieke waarde van kunst, cultuur en erfgoed centraal. Daarnaast zetten wij in op 'vernieuwing en verbreding' van het culturaanbod en investeren wij zodat de culturele basisinfrastructuur van Zeeland meer 'op orde' komt. Aan de hand van bouwstenen op deelonderwerpen willen wij komen tot een lange termijn visie als kader voor het cultuurbeleid vanaf 2024. Het is onze inzet om aan het einde van de programmaperiode een verandering tot stand gebracht te hebben in de provinciale culturele infrastructuur, met de bijbehorende instrumenten. Deze moeten beter aansluiten bij de vraag van de sector en de behoefte aan cultuur.

Ook dit jaar voeren wij weer ontwikkelgesprekken om te komen tot een meer wendbare en weerbare cultuursector. Wij willen perspectief bieden door het geven van impulsen, en houden tegelijkertijd ook rekening met het aanpassingsvermogen van het cultuurveld. Over een aantal van deze impulsen en ontwikkelingen informeren wij u in deze brief. Verder hebben wij in overleg met uw griffie op 18 november 2022 een verdiepende themabijeenkomst ingepland over de Ontwikkelagenda en zullen wij de agendacommissie een voorstel doen voor een werkbezoek.

### **Impact COVID-19 pandemie op Cultuursector**

De Zeeuwse cultuursector heeft het zwaar gehad tijdens de coronacrisis. Het publiek lijkt de weg naar de musea, theaters enz. niet altijd even goed terug te vinden. Veel cultuurprofessionals hebben elders werk gevonden, en het is zeker voor makers lastig om aan de slag te kunnen. Ook hebben met name jongeren veel last gehad van de Corona-pandemie. De Staatssecretaris van Cultuur en media heeft in haar hoofdlijnenbrief van 23 mei jl. enkele interessante contouren voor een herstelplan voor de sector gepresenteerd (zie bijlage 1). Wij zullen deze nader tot ons nemen en kijken welke elementen bruikbaar zijn. Zoals reeds in de voorjaarsnota gemeld, komen wij uiterlijk bij de najaarsnota 2022 terug of er nog (via de jaarrekeningen) aantoonbare tekorten zijn bij provinciaal gesubsidieerde initiatieven en of het nodig is hier steun te bieden.

### **Cultural Board Zeeland**

De Cultural Board Zeeland (CB Zeeland) is inmiddels een jaar actief en in een nieuw governance structuur verstevigd neergezet. Dit is naar analogie van de Economic Board met als enige verschil dat de gedeputeerde cultuur geen zitting neemt in de board. Dit om de onafhankelijkheid te versterken. De CB Zeeland is een onafhankelijk platform dat de Provincie gevraagd en ongevraagd advies geeft op het gebied van cultuur. De taken zijn:

- De Cultural Board Zeeland adviseert aan relevante partijen over culturele strategische vraagstukken voor Zeeland en draagt bij aan de belangenbehartiging richting Rijksoverheid en Vlaanderen.
- De CB stimuleert verbindingen tussen de culturele- en creatieve economie met andere domeinen en maatschappelijke vraagstukken.
- Het adviseert en draagt bij aan een robuuste Zeeuwse culturele infrastructuur.

De Cultural Board Zeeland bestaat uit 7 leden en enkele adviseurs.

### **Regiodeal BZK-Zeeland**

Het Rijk bereidt op dit moment nieuwe regiodeals voor. Inmiddels zijn er enkele Kamerbrieven verschenen van het coördinerend ministerie van BZK. In totaal is ruim € 900 miljoen beschikbaar voor een periode van 3 jaar. De contouren waaraan de regiodeals moeten voldoen worden op dit moment uitgewerkt. De Minister moet de randvoorwaarden nog verduidelijken. De Cultural Board Zeeland en Economic board Zeeland hebben OZO en de Provincie aangeboden input leveren voor een Zeeuwse propositie. Deze keer willen wij ook cultuur nadrukkelijk betrekken.

### **Relatie met Vlaanderen/ culturele hoofdstad**

Door de ontwikkeling van North Seaport District, en daarbinnen het demoproject Cultuur, krijgt de culturele samenwerking met Vlaanderen een impuls. Samen met de zes gemeenten in het district verkennen wij pilots voor 2023 en een inzet voor de langere termijn. Een uitdagende stip aan de horizon voor deze samenwerking is de ambitie van Gent om zich te kandideren voor culturele hoofdstad van Europa in 2030. De combinatie van het grootstedelijke karakter van Gent en het meer landelijke van Zeeland, is met de onderliggende transnationale havenfusie een onderscheidende propositie. Wij hebben Gent onze ondersteuning voor hun kandidatuur toegezegd en verkennen momenteel hoe dit kan worden vormgegeven.

### **Ontwikkelfunctie**

Van het Ministerie van OCW zijn ontwikkelgelden ontvangen om de Zeeuwse culturele infrastructuur te versterken. Directe aanleiding was een advies van de Raad voor Cultuur waarin werd onderkend dat de culturele infrastructuur in een aantal provincies zodanig dun is dat bepaalde ontwikkelingen niet vanzelf tot stand komen. Wij willen deze middelen inzetten voor het dichten van enkele lacunes in de keten van cultuureducatie- en talentontwikkeling opdat Zeeuwse jongeren beter aansluiting kunnen maken op een kunstvakopleiding buiten de provincie. Wij denken hierbij onder meer aan de ontwikkelingen binnen de filmhub en de muziekketen (POP), ook in combinatie met een nieuw Rijksprogramma rond jongerencultuur. Daarnaast willen wij meer ruimte bieden voor startende cultuurprofessionals voor wie het door Corona extra moeilijk is om een beroepspraktijk op te bouwen. Zo zien wij ruimte voor een pilot van enkele provinciale 'werkplaatsen', naast enkele opleidingsplekken (assistent-posities) bij culturele organisaties. De werkplaatsen maken een koppeling tussen kunst en wetenschap als inspiratie voor toegepast en meer autonoom werk. Daarbij worden de opgaven en collecties van de provinciale themamusea gebruikt als inspiratiebron. Het Mondriaanfonds is voornemens deze residentieplekken via een pilot meerjarig te ondersteunen. Naast deze ontwikkelfunctie investeren wij in versterking van de steunfunctie voor cultuur sectorbreed. Hierbij gaat het om de uitvoering van stimuleringsregelingen, ondersteuning bij fondsenwerving en het ontwikkelen van nieuwe financieringsmixen, vouchers voor kunstenaars (stimuleren opdrachtencultuur) en een leiderschapsprogramma (artistiek en zakelijk leiderschap in cultuur (LinC)). De ontwikkelfunctie willen wij organiseren in een netwerksamenwerking binnen de keten; de steunfunctie meer centraal. Een voorstel voor de ontwikkel- en steunfunctie wordt momenteel uitgewerkt met betrokken partijen en ligt bij ons na het zomerreces ter besluitvorming voor.

### **Positie zelfstandige cultuurprofessionals**

In aanvulling op onze inzet om enkele culturele 'werkplaatsen' te ondersteunen vanuit de provincie, zijn wij met de gemeenten in gesprek over de vraag op welke wijze het klimaat voor de zelfstandige cultuurprofessionals verder kan worden versterkt. Redenerend vanuit de pijler 'Vernieuwing en verbreding' willen wij letterlijk en figuurlijk ruimte te bieden voor nieuwe initiatieven, en daarnaast verder bouwen vanuit bestaande structuren.

In de brandbrief van het kunstenaarsverband "Nieuw Zeeuws Licht" is gepleit voor betaalbare werk- en presentatieruimte. Ook is vanuit deze groep de behoefte geuit naar betere communicatie en meer transparantie over de besteding van budgetten, naast de wens voor een overkoepelend, interdisciplinair loket om te kunnen aanhaken op ontwikkelingen en kansen. Een belangrijke eerste stap is dat de zelfstandige cultuurprofessionals zich zelf beter organiseren. Wij zien in dat kader met interesse uit naar de verdere ontwikkeling van een initiatief van Loods32 voor het oprichten van een kunstvereniging, die door de gemeente Goes nu financieel wordt ondersteund.

## **Erfgoed**

Voor de nadere uitwerking van het beleid voor erfgoed bereiden wij in 2022 een brede, integrale uitvoeringsagenda voor. Hierbij zullen onder meer religieus erfgoed en agrarisch erfgoed aan bod komen. We willen hierbij de verbinding leggen met andere beleidsvelden zoals duurzaamheid, klimaatadaptatie en leefbaarheid. Daarbij bouwen wij voort op de gesprekken die het afgelopen jaar met het erfgoedveld en medeoverheden in brede zin zijn gevoerd en door u in de Omgevingsvisie als kader zijn vastgesteld. Ook willen wij voorsorteren op de ratificatie van het verdrag van Faro, wat erfgoedparticipatie als belangrijk uitgangspunt heeft. Op dit moment is een eerste ambtelijke verkenning afgerond en wij zullen vlak voor of vlak na het zomerreces een koersdocument (incl. procesvoorstel) voor de uitvoeringsagenda vaststellen. In het laatste kwartaal van 2022 zullen wij uw commissie een update presenteren. Het is onze inzet om het de uitvoeringsagenda erfgoed nog voor de verkiezingen vast te stellen.

## **Musea**

Als onderdeel van de ontwikkelagenda hebben wij de *Visienota Museumbeleid Provincie Zeeland* vastgesteld. Daarbij zijn vijf musea, te weten het Zeeuws Museum, het Watersnoodmuseum, het Zeeuws Maritiem MuZEEum, het Bevrijdingsmuseum Zeeland en het Industrieel Museum Zeeland voor de periode 2022-2024 benoemd tot provinciaal themamuseum. Binnen deze visienota zijn een zestal randvoorwaarden opgesteld die de ambities van de provincie reflecteren en ontwikkeling binnen de themamusea stimuleren. In samenwerking met de provincie zal in de aankomende jaren invulling gegeven worden aan ontwikkeldoelen die door de musea zelf zijn opgesteld. Doel is om het museale veld te versterken en gelijktijdig een transparant afwegingskader te toetsen voor het begrip 'themamusea'. Tot 2024 vindt er een doorlopende evaluatie plaats om te bepalen of het aantal themamusea representatief is voor het Zeeuwse museale veld. Het museale veld is uiteraard groter dan deze vijf musea en is in belangrijke mate ook een verantwoordelijkheid van de gemeenten. In afstemming met hen willen wij binnen de uitvoeringsagenda Erfgoed afspraken maken welke provinciale ondersteuning voor de bredere museumsector passend is. U treft de visienota ter kennisname bij deze brief aan (bijlage 2).

## **Cultuureducatie**

In 2020 heeft de Provincie een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop cultuureducatie en talentontwikkeling is vormgegeven. Een belangrijke conclusie was dat vraag en aanbod onvoldoende gebundeld zijn, eigenaarschap soms ontbreekt en de ondersteuningsstructuur versnipperd is. In 2021 heeft dit met de betrokken partijen (gemeenten, onderwijskoepels en cultuureducatiecentra) geleid tot handelingsgericht vervolgonderzoek. Als einddoel is geadviseerd te komen tot één organisatie cultuureducatie Zeeland met een bijpassend stappenplan. Op dit moment overleggen wij met gemeenten hoe wij het advies opvolgen en verwachten dit najaar de eerste contouren en de provinciale inzet hierbij te kunnen schetsen.

## **Creative City Boost**

In 2021 is er een provinciale aanvraag toegekend in het Europese subsidieprogramma React-EU. Het project wordt nu uitgevoerd onder de naam Creative City Boost. Het uitgangspunt van het project is dat het samenbrengen van de cultuursector en de middenstand in de binnensteden tot innovaties kan leiden die zowel de beide sectoren als de Zeeuwse steden een 'boost' kunnen geven. Het project is mede door Corona vertraagd op gang gekomen. Sinds eind februari is de eerste fase van start, gericht op de ontmoeting tussen beide sectoren en het genereren van plannen en concepten. CBK Zeeland die projectpartner is zal deze zomer het eerste evenementenconcept uitproberen in verbinding met de kunstmanifestatie Façade. In het najaar zal fase twee starten; daar staan (plan)verbinding en verdieping centraal, alsmede het uitvoeren van enkele experimenten.

## **Kenniscentrum Slavernijverleden**

In Zeeland is er al vele jaren aandacht voor het slavernijverleden van Zeeland wat heeft geresulteerd in het rapport 'Ketenen van het verleden' dat is aangeboden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). In een reactie op dit rapport hebben de bestuurders van Provincie, Walcherse gemeenten met de organisaties in de kerngroep gezamenlijk de ambitie uitgesproken om in Zeeland een Nationaal Kenniscentrum Slavernijverleden te realiseren. Dit kenniscentrum moet zich ontwikkelen tot hét expertisecentrum in Nederland op het gebied van slavernijverleden en de doorwerking daarvan in het heden. Het plan voor een kenniscentrum is door gedeputeerde Pijpelink namens alle organisaties gedeeld met de demissionaire minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) Van Engelshoven. Op dit moment is een kwartiermaker aangesteld die in een eerste fase (van juni 2022 – juni 2023) het project uitwerkt.

### **Samenwerking met gemeenten**

In de Ontwikkelagenda hebben wij benoemd dat wij de financiering van de culturele basisinfrastructuur en vernieuwingsruimte bespreekbaar willen maken met gemeenten. Een eerste stap is gezet in een hernieuwd convenant “Zeeuwse culturele infrastructuur Zeeuwse Overheden”. Vanuit dit convenant werken wij in OZO-verband verder aan een gezamenlijke agenda voor de cultuur in Zeeland. Samen met de 13 gemeenten komt er een tweede openstelling van de stimuleringsregeling “Samen in Zee” die inzet op verduurzaming en vernieuwing van de sector. De nieuwe tranche van de stimuleringsregeling opent op 17 juni 2022. Het subsidieplafond voor de nieuwe periode bedraagt € 450.000,-. In de regionale cultuurarrangementen zijn inmiddels meerjarig subsidies verstrekt voor het basisaanbod. Hiermee worden voor een periode van drie jaar 57 organisaties en de realisatie van meer dan 180 evenementen en amateurkunstactiviteiten ondersteund.

### **Opbouw Cultuurmonitor**

Het opzetten van een Cultuurmonitor waarmee periodiek data beschikbaar komt over de ontwikkelingen binnen de cultuursector is belangrijk om onze beleidskeuzes voor de komende jaren te onderbouwen. Het biedt input voor een dialoog met de sector én medeoverheden over behoefte, aanbod en de wijze waarop wij dit gezamenlijk organiseren. De Boekmanstichting heeft eind 2021, begin 2022 een nulmeting uitgevoerd als een eerste stap om overzicht te krijgen van de beschikbare, maar ook noodzakelijke onderzoeken en data om te komen tot een volwaardige Cultuurmonitor vanaf 2022. Daarbij wordt ook verkend welke vervolg- of deelonderzoeken worden uitgevoerd. In de nulmeting is samengewerkt met een regionale kennispartner, concreet het HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving. Deze heeft begin 2022 een rapportage opgeleverd over de werkgelegenheid in de Zeeuwse cultuursector (<https://publicaties.kczs.nl/werkgelegenheid-zeeuwse-cultuursector>). Deze rapportage is door de Boekmanstichting betrokken bij de nulmeting. Zodra de nulmeting gepubliceerd wordt, zullen wij u hierover informeren. Een eerste vervolgonderzoek wordt uitgevoerd in de tweede helft van 2022 en is een nulmeting naar de behoefte naar cultuur in Zeeland. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het HZ kenniscentrum Zeeuwse Samenleving.

Wij gaan ervan uit dat wij u met deze brief op de hoogte gebracht hebben over de lopende ontwikkelingen binnen de cultuursector.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

### **Bijlagen:**

1. Brief OCW Hoofdlijnenbrief cultuur 2022: Herstel, vernieuwing en groei
2. “Zeeland, museumland”, Visienota Museumbeleid Provincie Zeeland